

Шифра за идентификацију дисертације: _____

Шифра УДК (бројчано): _____

Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о урађеној докторској дисертацији: www.filum.kg.ac.rs

**СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

Молим да у складу са чл. _____ Закона о високом образовању и чл. _____ Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о урађеној докторској дисертацији:

Назив дисертације: „Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског”

Научна област УДК(текст): Контрастивна проучавања језика

Ментор и састав комисије за оцену дисертације:

Ментор: др Сања Ђуровић, ванредни професор на Филолошко-уметничком факултету, ужа научна област: Савремени српски језик

Комисија:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине (председник Комисије)
2. Миланка Бабић, ванредни професор, Државни универзитет у Новом Пазару, ужа научна област: Савремени српски језик (члан Комисије)
3. Дејан Каравесовић, доцент, Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: Енглески језик и лингвистика (члан Комисије)

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи).

Главни допринос дисертације *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског* огледа се у исцрпној анализи примера у којима се огледа утицај енглеског језика на српски на свим граматичким нивоима као и преиспитивање нормативног статуса таквих лексема. Поред анализе типова адаптације показани су и продуктивни механизми у преузимању англицизама и на којем плану су они најфреквентнији. Поред основног циља рада који се тиче приказивања обима и типа утицаја енглеског језика у истакнутим романима, анализирајући све граматичке нивое где се утицај енглеског региструје направљена је и лингвистичка анализа којом се одређује функција анализираних лексема у самом књижевном тексту.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: Наталија Живковић

Назив завршеног факултета: Филолошки факултет, Универзитет у Београду, Одељење у Крагујевцу

Одсек, група, смер: Енглески језик и књижевност

Година дипломирања: 20. 04. 2006.

Назив докторског студијског програма: Докторске студије из језика и књижевности:

Модул језик, ФИЛУМ, Крагујевац

Научно подручје: Наука о језику

Година одбране: ---

Факултет и место: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу
Број публикованих радова: (навести рад који се тражи из члана 9. овог правилника):
7 радова (1 рад М52 и 6 радова М45).

1. 2011. Наталија Живковић, Катарина Аксић „Значај употребе типова говора и речи јунака у моделовању стварности и наративном структурирању Андрићевих приповедака „Знакови” и „Затворена врата”, у: *Радови Филозофског факултета*, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 13/1, 539–554. ISSN 1512-5858, COBISS.BH-ID 7948294 **M52** (у тренутку објављивања М51)
2. 2011: Наталија Живковић, „Употреба лексема из енглеског језика у жаргонизмима у српском језику”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 163–168, ISBN 978-86-85991-30-1, УДК 811.163.41 (082) 811.163.41:811 (082) 371.3 (082), COBISS.SR-ID 182319628 **M45**
3. 2012: Наталија Живковић, Катарина Аксић, „Формална семантика неких глаголских времена у српском језику”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 213–224, ISBN 978-86-85991-39-4, УДК 811.163.41 (082) 811.163.41:811 (082) 371.3 (082), COBISS.SR-ID 189586188 **M45**
4. 2013: Наталија Живковић, Катарина Аксић, „Однос лексема и менталних концепата из перспективе теорије релеванције”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 261–266, ISBN 978-86-85991-50-9, УДК 81 (082) 81'42 (082) 81'243 (082) 371.3: 811 (497.11) (082), COBISS.SR-ID 197524748 **M45**
5. 2014: Наталија Живковић, „Ортографско–фонолошка адаптација именичких англицизама у Роману о Лондону Милоша Црњанског”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 387–393, ISBN 978-86-85991-60-8, УДК 81'33 (082) 81'42 (082) 81'243 (082) 371.3:: 811 (497.11) (082), COBISS.SR-ID 206008588 **M45**
6. 2015: Наталија Живковић, „Морфолошка анализа адаптације именичких англицизама у Беснилу Борислава Пекића”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 73–81, ISBN 978-86-85991-74-5, УДК 811.163.41'36 (082) 811:811.163.41 (082) 821.163.41.09 (082) 81'272 (082), COBISS.SR-ID 214038284 **M45**
7. 2016: Наталија Живковић, „Морфолошка адаптација именичких англицизама у Роману о Лондону Милоша Црњанског”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 83–89, ISBN 978-86-85991-88-2, УДК 811.163.41:811 (082) 81'42 (082) 81'2431:59.953.5 (082), COBISS.SR-ID 222431244 **M45**

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: /
Радно место: /

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. _____
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. _____ СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо: - Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације;

- Одлуку научно-наставног већа факултета о прихватању извештаја комисије о урађеној докторској дисертацији

Крагујевац, 20. октобар 2017.

М.П.

Декан
Филолошко-уметничког факултета

ред. проф. Радомир Томић

ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКИ
ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ

ПРИМЉЕНО: 23.10.2017.

Орг.јед.	Број	Прилог	Предности
01	4227		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 28. августа 2017. године (одлука број 01-3067 од 5.9.2017.), предложило нас је, а Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 13. септембра 2017. године (одлука IV-02-826/28), именовало у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације „Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског” Наталије Живковић. Захваљујући се на указаном поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Опис докторске дисертације

Текст докторске дисертације *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског* Наталије Живковић има укупно 632 стране текста стандардног компјутерског формата (величина слова: 12 pt; проред: 1,5). Текст започиње апстрактном на српском и на енглеском језику, а даље је структурисан у следећих шест текстуалних поглавља: 1. *Истраживачке поставке дисертације* (14–18), 2. *Преглед досадашњих истраживања* (19–37), 3. *Анализа корпуса* (38–611), 4. *Закључак* (612–618), 5. *Извори* (619), 6. *Литература* (619–632).

Прво поглавље: *Истраживачке поставке дисертације* садржи осветљавање нужних елемента теоријског оквира рада: предмета, циља, корпуса, метода и хипотеза рада. Представљен је основни предмет рада: испитивање ортографско-фонолошких, морфолошких, семантичко-синтаксичких, лексичких, фразеолошких и стилистичких јединица енглеског и српског језика на изабраном корпусу. Будући да је истраживање осмишљено на реализацији компаративних компонената језичких појава у два језичка система, ово истраживање је остварено у оквирима контрастивних језичких изучавања. Анализа је вршена испитивањем процеса посуђивања и адаптације на свим лингвистичким нивоима. У погледу корпуса коме се заснива анализа, контрастирање релевантних језичких нивоа у оба језичка система извршено је обрадом текстуалне грађе прикупљене на основу одабраних романа: *Роман о Лондону* Милоша Црњанског као и два романа Борислава Пекића: *Беснило* и *Сентиментална повест Британског царства*. С циљем да се конкретне језичке реализације осведочене у непосредном контексту што исцрпније опишу и представе у анализи је изнето обиље експерираних примера. Одабир оваквог

корпуса, односно дела из опуса савремених српских писаца Црњанског и Пекића образлаже се чињеницом да је у њиховим делима запажено значајно присуство елемената енглеског језика који врше утицај на језичку структуру српског језика, као и неенглеских образаца који утичу на организацију енглеских структура. Јасно су формулисани циљеви рада: идентификација и категоризација присутних елемената енглеског језика у односу на лингвистичке нивое у којима су забележени, као и да се изврши опис њихових карактеристика, поново у односу на лингвистичке оквире којима припадају; затим утврђивање и прецизно описивање начина и степена њихове (ортографско-фонолошке и морфолошке) адаптације, а уколико је реч о синтаксичким структурама као и њиховом комбиновању у реченици циљ је и доношење закључака о различитим видовима њихове употребе и настанка, као и да се понуде алтернативна решења приближнија постојећим синтаксичким законитостима српског језика, али и да се одреди које синтаксичке структуре се сматрају заступљенијим језичким средствима у преношењу страног (енглеског) садржаја. Затим, циљ се састоји и у давању одговора на питање у ком степену и у којој граматичкој равни је утицај енглеског језика највише изражен; у којим граматичким оквирима су енглески елементи најзаступљенији, односно у којој равни српски систем пружа најмањи отпор у процесу језичког трансфера, као и који су могући механизми и стратегије који омогућавају интеграцију ових елемената. Дисертација припада корпусним истраживањима, односно припада емпиријски оријентисаним језичким изучавањима.

У другом поглављу: *Преглед досадашњих истраживања* садржан је приказ релевантне литературе која је коришћена у анализи. Дакле, ово поглавље подељено је у две целине тј. детаљно су представљени радови у оквиру досадашњих проучавања о утицају енглеског језика на српски језик, као и досадашњих проучавања елемената енглеског језика конкретно у језику писаца М. Црњанског и Б. Пекића. Представљени радови и монографије класификовани су на основу хронолошког критеријума. Првом тематском целином обухваћена су досадашња истраживања о утицају енглеског језика на српски језик тј. бројне контрастивне студије истраживача Р. Филиповића (1986; 1990), М. Сурдучког (1978) и Р. Ђорђевић (1997, 2002) и других, затим радови који су посвећени типовима англицизама у српском (Ињац 2002; Филиповић 2003; 2005; 2006, Бајић 2009), али и радови који се претежно баве њиховим прагматичким аспектима (Шевић 1986, 1996; Бугарски 1997; Панић Кавгић 2006; Мишић-Илић, Лопичић 2011). Овде су наведене и најзначајније теоријске основе о утицају енглеског језика на српски које се налазе у студијама В. Васић, Т. Прћића и Г. Нејгебауер (2001) и Т. Прћића (2005), Ињац 2002; Филиповић 2003; 2005; 2006, Бајић 2009, али и радови који се претежно баве њиховим прагматичким аспектима (Шевић 1986, 1996; Бугарски 1997; Панић Кавгић 2006; Мишић-Илић, Лопичић 2011. Након дефинисања позајмљеница, интерференције, појаве језичког позајмљивања и сл. прелази се на детаљније представљање и диференцирање промена у адаптацији, тј. класификацију појава које се јављају приликом адаптације позајмљеница на фонолошком, морфолошком, семантичком и стилистичком нивоу. С обзиром на чињеницу да је у читавом раду посебна пажња посвећена испитивању адаптације англицизама у наведеним романима, у овом делу разматра се питање језичког

посуђивања уз истицање Филиповићеве проширене дефиниције англицизама: „Англицизам је свака ријеч преузета из енглеског језика која означава неки предмет, идеју или појам као саставне дијелове енглеске цивилизације; она не мора бити енглеског поријекла, али мора бити адаптирана према саставу енглеског језика и интегрирана у енглески вокабулар.” (Филиповић 1990: 17). Друга тематска целина обухвата кратак преглед малобројних чланака који се баве испитивањем елемената енглеског језика у језику Црњанског и Пекића, односно дела из њиховог стваралачког опуса у коме су такви елементи израженији. О фреквентности англицизама у делима Борислава Пекића доприносе радови Р. Шевић (1989, 2012) и С. Вукобрата (1995), док о утицају енглеског језика у делима Милоша Црњанског сведоче С. Кољевић, З. Мутић, И. Славнић и Б. Ракић (2006), Б. Ђорић Француски (2013), затим Б. Чубровић (2007а, 2007б) и М. Милић (2011). С обзиром на мали број радова који се баве директно испитивањем енглеских елемената у истакнутим романима, а узимајући у обзир и обиље грађе које пружају сами романи, у раду се закључује да само истраживање оставља довољно простора за даља истраживања и надоградњу.

Треће поглавље: *Анализа корпуса*, подељено је на три дела и обухвата три потпоглавља: 1) Анализу корпуса из *Романа о Лондону* Милоша Црњанског, 2) Анализу корпуса из романа *Беснило* Борислава Пекића и 3) Анализу корпуса из романа *Сентиментална повест Британског царства* Борислава Пекића. У сваком потпоглављу извршена је анализа ортографско-фонолошке адаптације англицизма, морфолошке адаптације англицизама, утицаја енглеских образаца у семантичко-синтаксичкој равни, утицаја енглеских образаца на нивоу лексикологије и фразеологије, семантичко-прагматичког нивоа утицаја енглеских образаца као и утицаја Е језичких образаца у стилистичкој равни наведених романа. Опсежна анализа наведених лингвистичких нивоа извршена је уз навођење огромног броја ексцерпираних примера који су ради прегледности често представљени посредством табеларних приказа. Систематичност и аналитичност у раду може се препознати у доследно вођеној анализи, јер свако потпоглавље садржи наведене целине у којој је извршена јасна класификација англицизама и других јединица којима је примећен утицај Е језика. У оквиру потпоглавља јасно се могу уочити делови рада у којима су након методолошки доследно спроведене анализе представљене и закључне напомене. Након свих представљених нивоа анализе романа Милоша Црњанског и два романа Борислава Пекића дати су обједињени закључци у којима су сажети најважнији резултати добијени на основу представљених анализа. У *Роману о Лондону* Милоша Црњанског закључује се да је процес језичког творења, стварања и растварања језичких јединица изложен утицају Е језика, посредством којег се смишљени језички израз дефинише, подупире, обогаћује и развија, додајући му нове преливе у значењу. Специфичности текста настале услед развијања и усавршавања тог процеса нису резултат произвољности, већ су својеврстан језичко-стилски захтев, односно тенденција да се истовремено унутар С језичког система надограђују језичке јединице мотивисане Е садржајем, који је постао утемељен у структури текста, будући да је њихова адаптација (у различитом степену и обиму) спроведена на наведеним нивоима. Романи *Беснило* и *Сентиментална повест британског*

царства Борислава Пекића пружају изобиље доказа унутар лингвистичке сфере и јасно подељених равни у којима је извршена анализа утицаја и/или преношења Е образаца. Дејство Е језика је снажно и суштаствено, у првом реду у формирању и упливу језичких чинилаца који разграђују С језичку структуру и утичу на попустљивост њених лингвистичких граница унутар којих се врше даљи преображаји и подражавање наведених структура. Стога се ствара утисак о деловању свеобухватних механизма обликовања текста који учествују у изградњи његових специфичности, тј. прецизно осмишљених језичких израза који никако нису резултат произвољности, већ су резултат директне ауторове тежње да се текстуална структура обогати и развије тако да се посредством плана лингвистичког развију одређени стилистички ефекти приказа британског друштва у целини.

Закључак је четврто текстуално поглавље дисертације Наталије Живковић које представља неизоставни део научног рада. У овом поглављу је дат сажетак целог истраживања – према критеријумима који су у анализи примењивани, односно дат је преглед резултата добијених на основу опсежне анализе корпуса тј. поређења наведених романа. Закључено је да постоји одређени степен подударности у погледу утицаја Е образаца на моделовање текста, али и специфичности ауторског израза свакога од њих што је осведочено и посредством степена утицаја и присуства Е структура у самим романима. Одступање од стандардних језичких норми српског језика у наведеним делима Милоша Црњанског и Борислава Пекића превасходно је изражено у равни морфологије, лексикологије и синтаксе, али и на плану ортографије и фонологије, док се најмањи утицај Е образаца рефлектује у семантичко-прагматичкој равни. Закључено је да је Е модел најдоминантнији у роману *Беснило*, изузетно је присутан и у *Роману о царства*. Анализа фонолошког плана ексцерпираниог корпуса из сва три романа показује велики степен подударања, тј. у свим романима присутна је врло експресивна компонента трансфонемизације (нулте, делимичне или компромисне и слободне трансфонемизације). Долази се и до закључка да је у свим романима осведочен већи утицај ортографије у односу на изговор модела приликом формирања позајмљеница, мада доминантне ортографско-фонолошке особености романа Црњанског указују да до фонолошке форме позајмљеница долази и на основу приближавања Е изговорним вредностима, али и комбиновањем изговора и утицаја графије Е модела. Мањи степен графемске адаптације карактеристичан је за све романе због тога што је у њима уочен велики број директно преузетих Е модела којима претходи или иза којих следи превод или објашњење на С језику. На основу ексцерпираних примера из сва три романа закључује се о слабијем отпору С правописног система који у одређеном степену прихвата Е правописне норме. Испитивањем морфолошке адаптације закључује се о постојању доминантног принципа неограниченог „пребацивања” Е слободних и везаних морфема као и њихово постулирање у С морфолошке токове. Готово сви англицизми остварују морфолошку адаптацију добијањем флективних наставака (изузетак су придевски англицизми уочени у *Роману о Лондону* као и Е скраћенице које су у огромној мери забележене у роману *Беснило*). У погледу семантичко-синтаксичке равни свим

романима је заједничко то да употребљене С синтаксичке структуре у значајној мери подражавају Е механизме синтаксичких преобликовања и могућности изражавања Е језичког садржаја, као и да је ред речи најзначајнији у погледу употребљених синтаксичких средстава, будући да сажима све анализом обухваћене елементе и структуре (уз појаву псеудо-расцепљених реченица, употребу про- форми и др. које су директно преузете из Е језика). Након испитивања Е образаца на нивоу лексикологије и фразеологије закључује се да је после морфолошке равни овде запажен најзначајнији утицај Е образаца, нарочито кад је реч о доминантности категорије лексичких конструкција које подражавају Е обрасце, односно низање конструкција, лексема, фраза, па и читавих реченица које подражавају моделе комбиновања њихових Е еквивалената. На синтаксичком и текстуалном нивоу у свим романима констатује се појава својеврсног пресликавања Е реченичних образаца и ауторској тенденцији намерног утискивања таквог садржаја у тематику романа како би се посредством језика и несанкционисања често погрешно употребљених језичких јединица приближио свету који је у роману представљен. У прагматичкој равни открива се употреба увезених дискурских формула у ситуацијама када домаће формуле представљају бољи избор и овакве облике иновације настале су под утицајем увезених Е облика, будући да је реч о постојећим или домаћим облицима које су у садржинском смислу употребљене на нов начин, који је инхерентан Е обичајима и нормама. Висок степен интеграције енглеских модела и образаца доводи до значајних одступања од стандардних језичких норми српског језика у делима ових писаца, уз појаву интерференције њиховог матерњег језика, као значајан елемент којим се врши даље преобликовање, структурисање и померање језичких граница уз неизоставне синтаксичке, морфолошке и лексичке неправилности које су стављене у службу са циљем креирања коначних језичких датости. На основу опсежне анализе истакнут је значај стилистичке функције приликом конструисања лингвистичких оквира романа у коме се налази и оправдање за творење нових и модификовања већ постојећих речи или њихову супституцију страним (енглеским) елементима, као пресудног чиниоца у финализацији тематског плана романа.

Пето поглавље су *Извори*, попис дела која су чинила корпус за анализу. Корпус обухвата један роман Милоша Црњанског (*Роман о Лондону*) и његово критичко издање као и два романа Борислава Пекића (*Беснило* и *Сентиментална повест Британског царства*).

Обавезни део сваког научног рада представља и потпуни библиографски опис коришћене литературе у оквиру шестог поглавља које обухвата коришћену граматичку литературу, важне монографије, речнике и значајне чланке који се односе на српску и енглеску граматичку, као и на радове из области контакт-но-контрастивне лингвистике. Уз десет коришћених електронских извора њихов укупан број је 192.

II Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација Наталије Живковић *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског* у потпуности испуњава обим и квалитет у односу на пријављену тему. Теоријски део рада представља ослањање на релевантну литературу и досадашња истраживања питања, а практични део самосталну анализу ексцерпираних примера из корпуса истакнутих романа на основу које су изнети и закључци.

Истраживање је спроведено у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Циљеви, предмет и хипотезе који су дефинисани у пријави теме додатно су у току истраживања описани и проширени. Докторска дисертација потврђује да је пријављена тема актуелна у вези са адаптацијом англицизама и утицајем енглеског језика у српском и представља допринос лингвостилистичкој анализи трију испитиваних романа.

Постављени циљеви су довели до значајних резултата који се тичу утврђивања у којој мери се огледа утицај енглеског језика на свим граматичким нивоима, где је утицај највећи, а где најмањи и на којим нивоима имамо директно преношење енглеских модела, а где имамо адаптације што је изложено у закључку рада.

Дисертација је усклађена са насловом и садржи све неопходне елементе научног рада.

III Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области и оцена њене оригиналности

Тема *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског* у досадашњим истраживањима није имала ниједну монографску обраду. Истраживања утицаја енглеског језика на српски, као и одређен број контрастивних студија представљају добру почетну основу на којој је базирано и истраживање Наталије Живковић. С друге стране, неколико значајних радова који се директно темеље на испитивању елемената енглеског језика у језику Црњанског и Пекића пружили су кандидаткињи одређене смернице у лингвистичкој анализи и помогли јој да креира различите равни на којима ће представити и класификовати елементе енглеског језика чија адаптација или уношење у структуру српског језика доводи до одступања од постојећих језичких норми. Познавање ових радова кандидаткињи је помогло у методологији истраживања и интерпретацији добијених резултата. С обзиром на то да нема радова, ни монографија, у којима је урађена исцрпна лингвистичка анализа утицаја енглеског језика на српски језик на свим граматичким нивоима, а на корпусу савремене српске књижевности, овај рад може послужити као модел за будућа слична истраживања.

Дисертацију је докторанткиња обрадила на пажљиво одабраном репрезентативном корпусу књижевних текстова. Консултована је обимна и релевантна литература која се директно, додирно или општетеоријски односи на проблематику тезе. Дисертација Наталије Живковић *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског* доноси научно вредне резултате за област контрастивних проучавања језика који је чине оригиналним научним делом.

IV Научни резултати докторске дисертације, примењивост и корисност резултата у теорији и пракси и начин презентовања резултата научној јавности

С обзиром на наведене домете, оригиналност и актуелност докторске дисертације Наталије Живковић, научни резултати њене докторске дисертације огледају се у потврђивању постављених хипотеза које се тичу јасног издвајања свих видова утицаја енглеског језика, према граматичким нивоима (фонетском, морфолошком, синтаксичком, лексичком и стилистичком). Показано је на ком граматичком нивоу енглески језик има највише утицаја на српски језик у истраживаном корпусу, колико тематска структура романа утиче на језик и колико су лингвистичке неправилности намерне или случајне. Резултати анализе показују утицај енглеског језика у сваком роману појединачно, али и у поређењу читавог корпуса с циљем издвајања заједничких карактеристика.

Закључено је да је Е модел најдоминантнији у роману *Беснило*, изузетно је присутан и у *Роману о Лондону*, док је мање изражен у роману *Сентиментална повест Британског царства*. Висок степен интеграције енглеских модела и образаца доводи до значајних одступања од стандардних језичких норми српског језика у делима ових писаца, уз појаву интерференције њиховог матерњег језика, као значајан елемент којим се врши даље преобликовање, структурисање и померање језичких граница уз неизоставне синтаксичке, морфолошке и лексичке неправилности.

Сви резултати изнети су као закључци на основу анализираниог корпуса и релевантне литературе која је у раду коришћена. Полазећи од става да је одступање од стандардних језичких норми српског језика, као и интерференција двају језичких система, последица недовољног познавања страног језика, с једне стране, и стилски ефекат, с друге стране, рад Наталије Живковић може се сматрати веома значајним. Може се закључити да ће докторска дисертација Наталије Живковић представљати један веома значајан рад који ће, са једне стране, учинити значајан помак у нашој контрастивној лингвистици, а са друге стране, дати велики допринос испитивању елемената енглеског језика у језику савремених српских писаца.

Сви циљеви ове дисертације су у потпуности и на научно критеријалан начин остварени. Закључци дисертације несумњиво ће бити навођени и искоришћени у радовима који се баве адаптацијама и утицајем енглеског језика на српски. Осим тога, резултати докторске дисертације Наталије Живковић иницираће друга истраживања о утицају енглеског и других језика на српски на неком новом корпусу. Докторанткиња је у раду представила и добар методолошки поступак који ће олакшати будућа слична истраживања.

V Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној области

Докторанткиња Наталија Живковић објавила је седам радова (четири самостална и три коауторска рада) од којих је један рад М52, а шест радова је М45. Учествовала је на седам међународних конференција. Овде наводимо оригиналне ауторске и коауторске радове публиковане у категоризованим часописима или у

рецензираним зборницима са научних скупова међународног значаја, с тим да иза рада наводимо категорију којој припада:

Рад објављен у часопису:

1. 2011: Наталија Живковић, Катарина Аксић „Значај употребе типова говора и речи јунака у моделовању стварности и наративном структурирању Андрићевих приповедака „Знакови” и „Затворена врата”, *Радови Филозофског факултета*, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 13/1, 539–554. ISSN 1512-5858, COBISS.BH-ID 7948294 **M52** (у тренутку објављивања M51)

Радови објављени у зборницима:

1. 2011: Наталија Живковић, „Употреба лексема из енглеског језика у жаргонизмима у српском језику”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 163–168, ISBN 978-86-85991-30-1, УДК 811.163.41 (082) 811.163.41:811 (082) 371.3 (082), COBISS.SR-ID 182319628 **M45**
2. 2012: Наталија Живковић, Катарина Аксић, „Формална семантика неких глаголских времена у српском језику”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 213–224, ISBN 978-86-85991-39-4, УДК 811.163.41 (082) 811.163.41:811 (082) 371.3 (082), COBISS.SR-ID 189586188 **M45**
3. 2013: Наталија Живковић, Катарина Аксић, „Однос лексема и менталних концепата из перспективе теорије релеванције”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 261–266, ISBN 978-86-85991-50-9, УДК 81 (082) 81'42 (082) 81'243 (082) 371.3:: 811 (497.11) (082), COBISS.SR-ID 197524748 **M45**
4. 2014: Наталија Живковић, „Ортографско–фонолошка адаптација именичких англицизама у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 387-393, ISBN 978-86-85991-60-8, УДК 81'33 (082) 81'42 (082) 81'243 (082) 371.3:: 811 (497.11) (082), COBISS.SR-ID 206008588 **M45**
5. 2015: Наталија Живковић, „Морфолошка анализа адаптације именичких англицизама у *Беснилу* Борислава Пекића”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, књ. 1, ФИЛУМ, Крагујевац, 73–81, ISBN 978-86-85991-74-5, УДК 811.163.41'36 (082) 811:811.163.41 (082) 821.163.41.09 (082) 81'272 (082), COBISS.SR-ID 214038284 **M45**
6. 2016: Наталија Живковић, „Морфолошка адаптација именичких англицизама у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског”, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 83–89, ISBN 978-86-85991-88-2, УДК 811.163.41:811 (082) 81'42 (082) 81'2431:59.953.5 (082), COBISS.SR-ID 222431244 **M45**

Учешће на научним скуповима међународног и националног значаја:

Наталија Живковић је до сада учествовала на 7 научних скупова, и то са следећим рефератима:

1. Наталија Живковић, *Употреба лексема из енглеског језика у жаргонизмима у српском језику*, II научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 6. 3. 2010.
2. Наталија Живковић, Катарина Аксић, *Формална семантика неких глаголских времена у српском језику*, III научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 12. 3. 2011.
3. Наталија Живковић, Катарина Аксић, *Однос лексема и менталних концепата из перспективе теорије релеванције*, IV научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 17. 3. 2012.
4. Наталија Живковић, *Ортографско-фонолошка адаптација именичких англицизама у Роману о Лондону Милоша Црњанског*, V научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 16. 3. 2013.
5. Наталија Живковић, *Морфолошка анализа адаптације именичких англицизама у Беснилу Борислава Пекића*, VI научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 22. 3. 2014.
6. Наталија Живковић, *Морфолошка адаптација именичких англицизама у Роману о Лондону Милоша Црњанског*, VII научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 28. 3. 2015.
7. Наталија Живковић, *Урбани дискурс у модерном српском роману: Употреба енглеског језика у Роману о Лондону Милоша Црњанског*, VIII научни скуп младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 2. 4. 2016.

Кандидаткиња је објавила шест радова из категорије М45 и један рад из категорије М52 (у тренутку објављивања М51). Из наведених података о објављеним радовима, као и учешћима на конференцијама и научним скуповима, произилази да се научно-истраживачки рад Наталије Живковић одвијао у оквирима области савременог српског и енглеског језика.

Објављени преводи

Наталија Живковић је превела књигу „*Арташастра*” (или у оригиналу *Arthashastra*) аутора Каутиље (*Kautilya*), о политичком и друштвеном уређењу Индије, која датира из IV века п.н.е. Ова књига, која је, под покровитељством Скупштине града Крагујевца, објављена у Издавачкој кући „Корац” – по први пут преведена је са енглеског на српски језик. Промоција књиге одржана је 29.10.2009.

на Међународном сајму књига у Београду, а Издавачка кућа „Кораџи“ предложила је ову књигу за подухват године (710 str.). (ISBN 978-86-86685-44-5, COBISS.SR-ID 170070796)

Превела је биографију сликара Душка Јовића, као и приказ о његовом сликарству под називом „Душко Јовић – Слике, Цртежи“, аутора Татјане Милосављевић, историчара уметности. Текстови су објављени у уметничком каталогу Душка Јовића, под називом „Monographie Monography“ (Belgrade: D. Jovic, 2009 (Kragujevac: Grafostil) – 296 str.). (ISBN 978-86-912665-0-9, COBISS.SR-ID 167706380)

Преведе је објављивала у ревији за књижевност, уметност и културу „Липар“, чији су издавачи Универзитет у Крагујевцу и Студентски културни центар у Крагујевцу:

1. Есеј „Звучање“ Дипака Ананта (*Sounding*, Deepak Ananth), број 17, 2003, 11–14;
2. Есеј „Гинко слике“ Мајкла Брејсвела (*Ginkgo Pictures*, Michael Bracewell), број 24–25, 2005, 59–64;
3. Одломак из романа *Марш*, Џералдин Брукс (*March*, Geraldine Brooks), број 28, 2006, 178–188.

Ови текстови су први пут објављени у преводу са енглеског на српски језик.

VI Закључак и препорука

Све до сада наведено недвосмислено показује да је докторанткиња Наталија Живковић научно успешно обрадила тему *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског*. Дисертација Наталије Живковић представља савремено монографско истраживање о утицају енглеског језика на српски у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског и романима *Беснило* и *Сентиментална повест Британског царства* Б. Пекића.

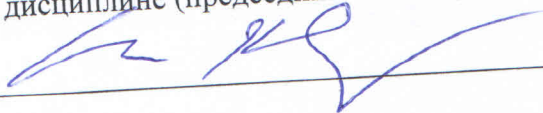
Кандидаткиња је у приложеној дисертацији показала добру научну обавештеност и кореспонденцију са литературом и добро владање научном лингвистичком методологијом. Докторанткиња је показала способност адекватног избора грађе и примене вишекритеријалне анализе на њој, што је резултирало извођењем јасних и прецизних закључака. Тема је обрађена на научно утемељен начин чиме задовољава све критеријуме једне савремене студије из лингвистике. Резултати овог истраживања представљају вредан допринос у контрастивним истраживањима: анализи енглеског и српског језика, као и допринос у лингвостилистичкој анализи истакнутих романа.

Зато са задовољством предлажемо Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу да прихвати овде образложену позитивну оцену о докторској дисертацији Наталије Живковић под насловом *Утицај енглеског језика у делима Борислава Пекића и Милоша Црњанског* и докторанткињи одобри усмену одбрану пред комисијом која и потписује овај извештај.

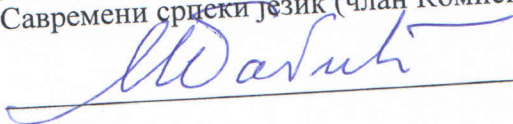
Крагујевац, 20. октобар 2017.

КОМИСИЈА:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине (председник Комисије)

2. Др Миланка Бабић, ванредни професор Државног универзитета у Новом Пазару, ужа научна област: Савремени српски језик (члан Комисије)

3. Др Дејан Каравесовић, доцент Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: Енглески језик и лингвистика (члан Комисије)